

Ændringsforslaget angående titlen og lovforslagets tekst

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 257) findes i tidenden sp. 7245, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 3031).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de 3 følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om en kornordning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 258) findes i tidenden sp. 7245, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 3031).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om handel med foderstoffer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 259) findes i tidenden sp. 7245, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 3031).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 260) findes i tidenden sp. 7245, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 3031).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Chr. Thomsen: Jeg vil gerne først omtale de to ændringsforslag vedrørende kornloven. Jeg anser dem begge for at være en forbedring af loven. De vil betyde en lettere administration, de vil betyde, at det bliver lettere at administrere efter det, der var lovens mening, og jeg kan sige, at mit parti kan tiltræde dem begge.

Jeg skal derefter ganske kort begrunde, hvorfor vi til slut vil undlade at stemme vedrørende alle de fire lovforslag, som vi betragter som et samlet hele.

Jeg kan lige så godt selv sige det, ellers er der vel en anden, der gør det: vi har ofte før kun haft kort tid, når vi skulle færdigbehandle de lovforslag, det her drejer sig om, når de var fremsendt til folketinget — og også fremsendt med delvis fastlagte beløb. Men der er dog en væsentlig forskel fra de tidligere gange og til denne gang. Det har altid været sådan tidligere, at folketinget som grundlag for sin vurdering havde et forlig mellem landbruget og regeringen. Denne gang er beløbsrammen faktisk alene et forlig mellem de tre regeringspartier uden landbrugets deltagelse.

Vi har ikke deltaget i de drøftelser, selvfølgelig ikke, som de tre regeringspartier har haft indbyrdes; og som det ligger, har vi ikke nogen som helst mulighed for at få oplysninger om eller beregninger af, hvordan man er kommet til 112 eller 115 mill. kr., og som sagt, der foreligger slet ikke noget forlig med landbruget.

Under disse forhold mener vi ikke at kunne tage ansvaret for at stemme for lovforslagene. Vi vil vedrørende lovforslagene som helhed, det vil sige dem alle 4, undlade at stemme ved tredje behandling.

Niels Ravn: Jeg vil gerne begynde med at anbefale, at man stemmer for de af ministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag. Vi anser i det konservative folkeparti begge forslag for forbedringer, og vi er også glade for, at vi derved har kunnet imødekomme ønsker fremsat af deputatio-

[Niels Ravn.]

ner for store erhvervsorganisationer, som har været i udvalget. Jeg tænker her bl. a. på ændringsforslag nr. 1, hvorefter der gives landbrugets organisationer en mulighed for i henhold til lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer at pleje kornmarkedet i månederne lige efter høst, altså hele kornmarkedet, således at det ikke som tidligere kun var de specielle produkter, men korn i al almindelighed, som omfattes af disse bestemmelser. Det vil sige, at vi i realiteten har fået en kornordning, som vi i det konservative folkeparti er glade for.

Vi er også glade for, at man har kunnet imødekomme mejeriernes fællesorganisation og forhøjer mindsteafgifterne for indført mælkepulver fra 20 til 40 kr. Derved skulle man få større muligheder for — hvad der er hensigten med denne bestemmelse — at hindre en dumpingimport af denne vare.

Hr. Chr. Thomsen var inde på, at der var forskel på nu og tidligere. Netop dette, at vi under udvalgsbehandlingen har kunnet imødekomme fremmødte deputationer og erhvervsorganisationer og få stillet ændringsforslag, er i sig selv en afgørende forskel fra situationen for 2 år siden. Jeg kender godt den situation, hr. Chr. Thomsen omtalte, hvor man ikke kender baggrunden for de fremsatte forslag, da man ikke har deltaget i de pågældende forhandlinger. Vi var jo mange, der var i den situation for 2 år siden. Da hed landbrugsministeren hr. Chr. Thomsen. Vi tog alligevel stilling til de fremsatte forslag, uanset om vi havde været med til disse drøftelser eller ej. Vi havde visse kritiske bemærkninger, vi havde nogle ønsker, bl. a. med hensyn til kornordningen, men vi tog vor selvstændige stilling, uanset vi ikke havde været med i disse drøftelser, og vi gav til slut lovforslagene vore stemmer.

Der er ikke nogen begrundelse for, at socialdemokratiet — selv om det ikke har været med i de forhandlinger, der har ført frem til de forslag, der ligger her — ikke kan angive over for folketetinget, over for

befolkningen, over for landbruget, hvad socialdemokratiets stilling er. Hvilke beløb ville socialdemokratiet have stillet til rådighed, hvis det havde haft ansvaret. Det kan ikke være rimeligt, at folketingets største parti på denne måde søger at unddrage sig ansvaret.

Vi kan i det konservative folkeparti dels, som jeg har sagt det, anbefale de stillede ændringsforslag, dels anbefale samtlige 4 lovforslag til gennemførelse.

Jens Chr. Christensen: De to stillede ændringsforslag, som ministeren er fremkommet med og udvalget har givet tilslutning, kan jeg på venstres vegne anbefale. Det første ændringsforslag er til § 7, det drejer sig om dansk korn, og jeg vil gerne sige, at det får kun betydning, hvis vi får en stor høst, hvad vi selvfølgelig alle sammen ønsker og håber. Hvis høsten bliver stor, så ved vi, at Danmark bliver et korneksporterende land, og derfor er ændringsforslaget nødvendigt.

Det andet ændringsforslag er en imødekommelse af mejeriorganisationerne. Jeg synes, det er ganske rimeligt, at vi kan imødegå en dumpingindførsel af mælkepulver, og derfor kan vi fra venstres side give det tilslutning.

Svend Haugaard: Det er ikke nogen hemmelighed, at det radikale venstre ikke er særlig stærkt begejstret for kornordningsforslag af den art, som vi her har til anden behandling, men vi er gået med til det, dels fordi det kun er en 1 års ordning og man i mellemtiden får foretaget undersøgelser på mere langsigtet basis, dels fordi vi forventer, at den selvforsyning, vi havde sidste år, og lidt til, holdes også i det kommende år, og at basisprisen på den måde sættes ud af kraft.

Jeg kan ikke sige på samme måde som hr. Chr. Thomsen og de øvrige ordførere, at ændringsforslagene ligefrem betyder en forbedring set fra vores synspunkt. Det, at man ændrer „såsæd, maltbyg og malt“ til

[Svend Haugaard.]

det langt mere omfattende eller meget omfattende „dansk korn og malt af dansk oprindelse“, kan i hvert fald nok give en udvidelse, som kan være vanskelig, men vi har accepteret det, fordi det samlede landbrug har accepteret det, og fordi administrationen forudsætter, at der skal være enighed i landbruget om, hvordan det skal administreres.

Det andet ændringsforslag med hensyn til mindsteafgiften af mælkepulver, der stiger 20 kr., er vi heller ikke meget glade for. Det er i virkeligheden en foranstaltning, som vi — og jeg mener med rette — anklager andre lande for, nemlig lande, som vi skal eksportere til, idet vi derved får vore eksportvanskeligheder. Men også dette har vi accepteret for det ene år.

Nu hørte vi, at socialdemokratiet ikke vil stemme for nogen af disse landbrugsforslag, og det synes jeg nok må undre. Jeg synes også, det må skuffe. Det må også undre, at man ikke har nogle stærkere og bedre argumenter for, at man ikke vil være med til at tage ansvar for landbrugslovene. Der blev sagt, at man havde ikke haft tal til beregning af, hvorvidt beløbene var berettigede. Der er ikke i udvalget blevet bedt om sådanne tal. Hvis der var det, så havde man fået dem. Der har i det hele taget ikke været tale om, at man har stillet spørgsmål, som ikke er blevet fuldstændigt besvaret. Det har vel ikke været sådan, at man ikke ønskede at få besvarelser heraf?

Det blev sagt, at tidligere havde det været sådan, at man havde et forlig med landbruget som grundlag, hvad vi desværre ikke har denne gang. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Chr. Thomsen, om han for at få det forlig var parat til at betale regningen, og om det større beløb var en betingelse for, at socialdemokratiet ville stemme for forslagene. Ellers synes jeg argumentet er noget svagt.

Jeg vil opfordre hr. Chr. Thomsen og hans parti til, at man bruger det næste par dage til at overveje, om man ikke har været lidt for hurtig til at sige, at man ikke vil stemme for disse lovforslag, og så se at komme til lidt bedre erkendelse af, at det i virkeligheden er forslag, som er opbygget efter helt samme princip som dem, der tidligere har været fremsat her i tinget af den tidligere landbrugsminister, nuværende ordfører for

socialdemokratiet hr. Chr. Thomsen, idet der ene og alene er sket en ajourføring, som meget let kan retfærdiggøres ud fra landbrugets stigende omkostninger.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale alle lovforslagenes overgang til tredje behandling.

Morten Lange: Den lange seddel, som vor dagsorden er i dag, må være generende for det radikale venstre. Først får vi en forsvarsordning, som jeg da virkelig håber det radikale venstre ikke kan lide, derefter er der forskellige mellempunkter, og nu ender vi med en kornordning, som det radikale venstre hidtil har hadet som pesten. Det må de jo selv om; regeringsmagt er formodentlig så vidunderlig, at man kan sluge både det ene og det andet, og det må vi så prøve at leve med.

På socialistisk folkepartis vegne skal jeg sige, at vores stilling til disse forslag er ikke blevet væsentligt ændret, siden vi havde første behandling. Vi har ikke fået tid til at få ret mange nye oplysninger frem, men jeg synes i virkeligheden også, at oplægget allerede til første behandling var så klart, at for vort vedkommende skulle vi såmænd ikke forlange så forfærdelig mange flere oplysninger. Vi kunne godt danne vores skøn på baggrund af det, der var forelagt af landbrugsministeren. Jeg synes, han har været udmærket til at forelægge disse lovforslag.

Men jeg må sige, at lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer, som indeholder ret fornuftige paragraffer, det skal jeg medgive, men som også indeholder hele hjemmemarkedsordningen og forskellige andre generende afsnit, vil socialistisk folkeparti ikke medvirke til at gennemføre, vi vil stemme imod det.

Det samme gælder — og deri er der såmænd ikke noget nyt, for det har vi vist gjort al den tid, vi har været her — forslag til lov om en kornordning. Jeg skal ikke sige noget særligt om de to små ændringsforslag, der foreligger. Da vi altså vil stemme mod lovforslaget under alle omstændigheder, skal jeg ikke begære afstemning om dem. Jeg har indtrykket af, at de hverken gør lovforslaget stort værre eller stort bedre, så de kan vist passere.

Hvad derimod angår det meget beskedne lille lovforslag om handel med foderstoffer, så kan jeg ikke se bedre, end at det er et

[Morten Lange.]

rent sagligt lovforslag om et kvalitetskrav, og det vil socialistisk folkeparti ved den endelige behandling kunne tilslutte sig.

Vi er lidt mere i tvivl om vores stilling til gartneriforslaget, som vi har en vis sympati for, men formodentlig ikke tilstrækkelig til, at vi vil tage positiv stilling, fordi vi synes, at landbrugsstøtten i det hele taget er løbet så løbsk, at almene støtteordninger må være betænkelige. Jeg forestiller mig, at vi ved den endelige behandling vil afholde os fra at stemme vedrørende dette lovforslag, men det er naturligvis muligt, at landbrugsministeren, inden vi kommer så langt, kan fremsætte nogle oplysninger, som kan ændre vores standpunkt på det punkt.

Formodentlig er alle enige om, at det bedste, der kan siges om disse lovforslag, er, at det er sidste gang. Jeg håber, det er et fast løfte, vi har fra regeringen om, at vi må have andre former for landbrugsstøtte, eller hvad vi ellers skal have frem; jeg synes, at en gennemlæsning af vismændenes økonomiske rapport understreger betydningen af dette meget klart. Jeg er meget glad ved, hvis det er sidste gang, vi har dette efter vor opfattelse særdeles ugunstige lovkompleks til behandling. Vi bestræber os for at tage en saglig stilling til de forskellige lovforslag, men jeg skal ikke lægge skjul på, at også som en sammenhængende enhed finder vi lovene særdeles utilfredsstillende.

(Kort bemærkning).

Svend Haugaard: Jeg må sige til hr. Morten Lange, at der ikke her er tale om at sluge både det ene og det andet, men der er tale om en for kornets vedkommende ny situation. Vi har i øjeblikket selvforsyning og mere til med hensyn til korn, og det ændrer totalt spørgsmålet om pris. Det betyder, at vi nu kan regne med en pris på måske omkring 43, 44, 45 kr. pr. tønde, hvor vi før havde en basispris på de 52 kr., og det har i høj grad ændret vores stilling til tingene.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Det er godt, døden har en årsag. Det forekommer mig, at det havde været helt naturligt, hvis vi virkelig er blevet et korneksporterende land, at man

havde afskaffet kornloven, for alle dens motiver er forsvundet.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg vil gerne først takke udvalget for det arbejde, der er udført. Hurtigt og effektivt synes jeg man har arbejdet sig igennem de problemer, som ikke alene var rejst under første behandling, men også er rejst i form af de henvendelser, der er kommet udefra. Jeg vil også gerne takke for indstillingen til de af mig stillede ændringsforslag til lovforslaget om en kornordning. Jeg lægger vægt på, at vi nu får disse forbedringer, og at vi igennem disse forbedringer bliver i stand til at imødekomme ønsker, der er rejst fra landbrugets side med det formål at give de foreslåede bestemmelser i kornloven en større effektiv værdi. Jeg synes også, der er grund til på baggrund af den diskussion, der har været og er, at fremhæve, at med hensyn til fordelingen af de midler, der nu stilles til rådighed, har der været enighed imellem landbruget og regeringen, og at man nu på en lang række områder får skabt bedre retningslinjer.

Alle disse ting var vi inde på ved første behandling, og jeg skal derfor ikke uddybe disse problemer mere på nuværende tidspunkt. Men jeg føler trang til at knytte nogle kommentarer til de betragtninger, hr. Chr. Thomsen gjorde gældende. Jeg synes, det var en meget søgt begrundelse, man lagde for dagen i sin stillingtagen til disse lovforslag. For den omstændighed, at der altid har været forlig om beløbsrammen, og at man nu er i en anden situation, siger jo intet som helst om de beregninger, man tidligere har lagt til grund for at finde beløbsrammen. Vi har aldrig tidligere i folketinget i lignende sager kunnet få begrundelser for de beløb, der har været aftalt. Da man startede hjemmemarkedsordningen i 1961, sagde den daværende ordfører for socialdemokratiet, hr. Carl Petersen, ved første behandling: Ja, nu er man altså enige om, at landbruget skal have 200 mill. kr., og vi må så håbe, at det er et rigtigt tal. Vi må nu under udvalgsarbejdet have klarlagt, hvad der har ført frem til dette tal.

Ved anden behandling sagde hr. Carl Petersen: Ja, det er altså ikke lykkedes at finde et eksakt grundlag, der viser, at tallet netop skulle være dette. Der er kommet så

[Landbrugsministeren.]

mange skøn, så mange prognoser; men vi går ud fra, at når man har truffet den aftale, har man vel ramt noget nær det rigtige.

Men andet og mere havde man ikke som begrundelse. Hr. Chr. Thomsens bemærkninger indebar som konklusion den centrale begrundelse, at når man ikke havde beregninger for beløbene, var man heller ikke i stand til at tage medansvar. Men hr. Chr. Thomsen og hans parti er jo i samme situation, som andre i denne sal har været så mange gange før. Derfor kan jeg ikke anerkende dette som argument og vil i og for sig gerne efterlyse en egentlig begrundelse. Jeg synes ærlig talt, det er lidt skuffende, at en tidligere landbrugsminister ved behandlingen af en lovgivning af denne karakter, der jo på væsentlige områder indeholder forbedringer, både teknisk og i deres virkninger, bruger en sådan begrundelse for ikke at ville medvirke. Der var jo ikke i argumentationen hverken sympati for eller antipati mod selve beløbet, og når man nu oven i købet godkender ændringsforslagene, har jeg svært ved at finde en rimelig sammenhæng i disse ting.

Jeg har navnlig svært ved at finde en argumentation i den fremførte begrundelse for, at man ikke kan stemme for foderstoflovforslaget. Det kunne vi såmænd godt have holdt uden for dette kompleks. Foderstoflovgivningen, der netop danner grundlag for, at vi kan videreføre en produktudvikling, at vi i højere grad end tidligere kan bruge hjemmeavlede proteiner, en lovgivning, der overhovedet ikke er statsmidler i, en lovgivning, der alene har karakter af en kvalitetslovgivning — hvorfor kan socialdemokratiet heller ikke acceptere den? Det er muligt, at vi ikke får en motivering, og så må vi affinde os med det, men jeg vil dog have lov at notere, ikke mindst på baggrund af de bemærkninger, hr. Morten Lange gjorde, at man dog i dette parti har vist den fornødne forståelse for dette område og i hvert fald har anerkendt den nydannelse, der nu dukker op.

Må jeg i øvrigt til hr. Morten Lange sige, at jeg ikke kan give tilsagn om, at det nu er sidste gang, disse love behandles, tværtimod. Forholdet er det, at vi nu står over for at skulle foretage en analyse, en dybdeboring i hele den problematik, der rejser sig, når man

skal beskæftige sig med en lovgivning, der gradvis har udviklet sig i løbet af en 7-8 år. Det er mit håb, at det udvalgsarbejde, der nu indledes i løbet af ganske kort tid, må føre frem til resultater, således at man kan bygge en lovgivning op på længere sigt. Men på nuværende tidspunkt at udlede, at den gældende lovgivning, hvis man tager den generelt, er helt overflødig, det er et meget langt skridt, som jeg ikke tror nogen er i stand til at tage i øjeblikket.

Chr. Thomsen: Hr. Niels Ravn kunne ikke rigtig se forskellen på 1967 og den aktuelle situation. Dertil vil jeg gerne sige, at det må være hr. Niels Ravns fejl, det kan ikke være min. Der er virkelig forskel på situationen dengang og nu.

Dernæst kunne jeg have lyst til at stille det spørgsmål til næsten alle ordførerne: hvorfor er man så ivrig efter at få socialdemokratiet med? Det skulle vel ikke skyldes det, at man denne gang ikke evnede at få et forlig med landbruget og derfor ønsker at få flere at dele ansvaret med? Så siger man, at det ikke er en selvstændig stilling, vi tager. Ja men hvis vi skulle stemme for tal, som de 3 partier uden om os har siddet og forhandlet sig til rette om, ville det da være nogen særlig selvstændig stilling at tage?

Til hr. Svend Haugaard vil jeg gerne sige, at jeg ikke agter at stille forslag om et større beløb. I øvrigt kan jeg tilføje, når man spørger om socialdemokratiets mening, at vi nok i næste uge andetsteds skal fremsætte en del udtalelser om, hvad vi mener om fremtidens landbrug.

Hr. Svend Haugaard sagde, at det, der skete, var en ajourføring af de allerede eksisterende landbrugslove. Jeg vil gerne spørge de 3 partier: fandt ajourføringen sted før eller efter diskontoforhøjelsen? Jeg tror, det vil have en vis interesse for landmændene at vide, på hvilken baggrund man foretog disse beregninger.

Landbrugsministeren kunne heller ikke forstå, at jeg ikke ville stemme for lovforslagene, for de indeholdt dog væsentlige forbedringer i forhold til tidligere love. Fortæl landmændene det, hr. landbrugsminister! Jeg kunne have lyst til at slutte med at sige til landbrugsministeren: lykke til på rejsen ud til landmændene!

Niels Ravn: Jeg må rette en misforståelse. Hr. Chr. Thomsen mente, jeg havde sagt, at jeg ikke kunne se forskellen. Jeg sagde netop det modsatte, nemlig at der var en klar forskel på det forhandlingsklima, vi havde denne gang, og så det, vi havde i 1967, da hr. Chr. Thomsen var landbrugsminister. Denne gang har vi kunnet imødekomme en række af de synspunkter, som fremmødte deputationer og erhvervsorganisationer er kommet med; det har givet sig udslag i ændringsforslag, der er stillet. Hvis hr. Chr. Thomsen havde været interesseret i en virkelig forhandling, havde dette også været muligt denne gang, men hr. Chr. Thomsen ønskede ikke nogen forhandling; hr. Chr. Thomsen stillede ingen spørgsmål, som det er blevet sagt af hr. Svend Haugaard.

Hvordan var situationen i 1967, da hr. Chr. Thomsen var landbrugsminister? Ja, da de fremmødte deputationer havde haft foretræde og vi havde hørt deres synspunkter, fik vi af den daværende socialdemokratiske udvalgsformand at vide, at enhver drøftelse af de synspunkter, der var fremført, var overflødig. Det, der her forelå, var et forlig imellem landbruget og regeringen; der kunne ikke ændres så meget som et komma, hvorefter vi alle havde at rette os. Se, det var forhandlingsklimaet og forhandlingsformen i 1967, så der har været en afgørende forskel, hr. Chr. Thomsen.

Morten Lange: Landbrugsministeren bedrøvede mig lidt. Jeg troede virkelig, det var meningen, at når disse love forlænges for et år, skulle man sigte imod et nyt sæt landbrugslove. Jeg vil naturligvis ikke tage ministeren i ed på, at ikke en eller anden lov, som ligner en af dem, vi har, går igen på en eller anden måde, det ville jo i virkeligheden have været at binde udvalget, og det kan man da ikke. Jeg gik ud fra, det var meningen, at dette år skulle bruges til at forberede et nyt og frisk sæt til næste år, og der er al mulig anledning til det. Vismændenes rapport var én ting, mange andre sager kan lægges dertil. Men måske det blot var landbrugsministerens mening at give hr. Svend Haugaard yderligere en skuffelse, for jeg havde indtryk af, at forudsætningen for, at han ville stemme for disse lovforslag, var,

at de gjaldt for 1 år, og det betyder vel ikke, at de til næste år skal være ligesådan.

(Kort bemærkning).

Chr. Thomsen: Jeg vil kun sige, at jeg forstår ikke den fantastiske påstand fra hr. Niels Ravns side, at der skulle være forskel på udvalgsbehandlingerne i 1965, i 1967 og i 1969. Udvalgsbehandlingen er hver gang foregået på helt nøjagtig samme facon.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg havde regnet med, at hr. Chr. Thomsen ville have givet en gyldig forklaring på socialdemokratiets stillingtagen, men jeg må nu affinde mig med, at denne næppe kommer. For det kan jo ikke være rigtigt, at man alene skal søge partiets stillingtagen i, at det ikke kan stemme for tal, som 3 partier har aftalt indbyrdes og uden om socialdemokratiet.

Det er nøjagtig den samme situation, vi med andre fortegn har været i før; også dengang har der været diskussion om beløbsstørrelsen, tilfredshed eller utilfredshed, men formen har da været accepteret, og det er derfor mærkeligt, at man ikke kan acceptere, når det er andre, der fører forhandlingerne.

Dernæst til bemærkningen om forbedringen og lykke og held for mig med at komme ud og forklare landbruget dette. Jeg tror, det ganske enkelt ligger sådan, at der på en lang række punkter, bl. a. med hensyn til den udvidede adgang for dispositionsfonden, netop er imødekommet synspunkter, som gøres gældende fra landbrugsside, og at det samme er tilfældet med hensyn til hjemmemarkedsordningerne. Dér, hvor der er utilfredshed — og det har jeg givet udtryk for — er netop, hvor det gælder selve beløbsstørrelsen. De andre ting tror jeg der er tilfredshed med.

Må jeg til hr. Morten Lange blot sige dette, at jeg ikke med mine bemærkninger har låst af for noget nyt, tværtimod. Jeg har blot villet pege på, at hvis man tager det generelt, kan man vist ikke i dag uden videre fastslå, at nogle af tingene ikke vil dukke op igen. Jeg er helt enig i, at det arbejde, der nu sættes i gang — og jeg ved efter samtale med formanden for dette udvalg, at man vil starte på et frisk initiativ — kan føre til det ønskede mål, som vi jo alle stræber efter:

[Landbrugsministeren.]

en langsigtet landbrugspolitik, hvor vanskelig opgaven end måtte være.

Svend Haugaard: Hr. Chr. Thomsen spurgte, om ajourføringen skete før eller efter diskontoforhøjelsen; det var unægtelig før, men hr. Chr. Thomsen kan ikke være uvidende om, at diskontospørgsmålet overhovedet ikke er medindregnet i spørgsmålet om kompensation. Det kunne være ganske interessant at vide, om socialdemokratiet er parat til at foretage en sådan indregning.

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Hr. Chr. Thomsen kan stadig ikke se forskellen på 1967 og nu. Denne gang har der været mulighed for at forhandle i udvalget; det viser betænkningen med de ændringsforslag, der foreligger. Denne mulighed forelå ikke i 1967. Det er forskellen.

(Kort bemærkning).

Chr. Thomsen: Jeg vil gerne endnu en gang spørge: er man ikke tilfreds med det, man har lavet, inden for de 3 partier? For hele diskussionen drejer sig i virkeligheden om, at man spørger mig, hvad vi kunne tænke os, og hvad vi ønsker inden for socialdemokratiet, ikke om det resultat, man selv er nået til.

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Jeg er udmærket tilfreds med det resultat, der foreligger. Jeg beklager bare, at landets største parti, socialdemokratiet, ikke hverken her i tinget eller over for offentligheden vil give udtryk for, hvilken politik de har, hvilken politik de ville have ført, hvis de havde haft ansvaret i dag. Det er det, jeg beklager.

(Kort bemærkning).

Chr. Thomsen: Jeg vil gerne sige, at de øvrige partier har igennem mange, mange år næsten altid måttet undvære det konservative folkeparti, når det drejede sig om at lave nye landbrugslove. Det har vi altid taget ganske roligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

§§ 1-12

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om en kornordning.

§§ 1-6, ændringsforslag nr. 1, § 7, således ændret, § 8, ændringsforslag nr. 2, § 9, således ændret, og §§ 10-13
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om handel med foderstoffer.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter.

§§ 1-11

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre landmænd.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 261) findes i tidenden sp. 7288, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 3039).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Chr. Thomsen: Den forrige regering gennemførte den første lov om særlig støtte til yngre landmænd. Jeg mener, at der alene heri ligger et bevis for socialdemokratiets sympati for de unge og for, at vi forstår de problemer, der er omkring generationsskiftet, og i øvrigt også de problemer, der kan være på mange andre områder, uddannelsesmæssigt, og hvad det nu kan være, for de unge.

Vi har aldrig ment, at loven om udlån til yngre landmænd løste alle disse problemer, men at den kun var en hjælp.

Jeg må om ændringsforslaget sige, at det har vi ikke noget at indvende imod, og vi kan derfor tiltræde det. Når vi alligevel vil undlade at stemme ved den endelige afstemning over lovforslaget, ligger det alene i, at beløbet er indregnet i det samlede beløb til landbruget, i rammebeløbet, som vi som

nævnt under behandlingen af de foregående lovforslag ikke har deltaget i fastsættelsen af og ikke kan tage medansvar for.

Poul Nielsen: På mit partis vegne kan jeg anbefale det foreliggende lovforslag og det stillede ændringsforslag.

Allerede under første behandling af lovforslaget pegede jeg på det rimelige i, at der skete en ændring i retning af i højere grad at tilgodese de yngre landmænd. Der var vel ingen, der havde forventet, at der skulle blive foreslået forhøjelse af støtten mellem første og anden behandling, og jeg pegede da også på, at det vel navnlig var til næste år, når loven skulle tages op på ny, at dette måtte ske. Der er nu stillet ændringsforslag om en forhøjelse af tilskuddet, idet de fleste satser inden for § 7 b, stk. 2, forhøjes med 50 pct. Den merudgift, som ændringen vil medføre, bliver på mellem 3 og 3½ mill. kr.

Vi finder, at den foreslåede forhøjelse er et skridt i den rigtige retning, og kan anbefale såvel lovforslaget som ændringsforslaget.

Jens Chr. Christensen: Ved lovforslagets første behandling udtalte jeg, at det var en god foranstaltning at yde yngre landmænd tilskud til betaling af deres renter, men jeg spurgte samtidig, om ikke det var klogt, at beløbet blev forhøjet. Derfor er jeg i stand til at takke landbrugsministeren for, at han nu kommer med et ændringsforslag om forhøjelse af tilskuddet med ca. 50 pct. Det er jo ikke store beløb, det drejer sig om, det er en forøgelse af statens udgifter på godt 3 mill. kr., men for de unge landmænd, som er meget hårdt trængt i disse år, er det selvfølgelig en kærkommen forhøjelse. Derfor kan jeg på venstres vegne anbefale lovforslaget.

Bernhard Baunsgaard: Da vores ordfører, hr. Svend Haugaard, ikke kan være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale dette lovforslag. Jeg skal samtidig udtrykke, at det er en skuffelse for det radikale venstre og mig, at vi ikke får socialdemokratiets anbefaling af dog i hvert fald dette lovforslag. De unge landmænd vil selvfølgelig være glade for den sympati, som socialdemokratiet udtaler for dem, men jeg